ΠΟΤΑΜΟΣ ΜΑΝΙΚΙΑΤΗΣ – ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA (κωδ. GR 2420017)

Η περιοχή έκτασης επιφάνειας 163,25 ha (εκτάρια) ανήκει στη λίστα με τις σημαντικότερες βιογεωγραφικά περιοχές της Μεσογείου (sites of Community Importance, SCI) κατά την 12η ενημέρωση της λίστας αυτής, σύμφωνα με την απόφαση 2019/22 της Ευρωπαϊκής επιτροπής στις 14/12/2018.

Η περιοχή φιλοξενεί τεράστια ποικιλία χλωρίδας και πανίδας που την κατατάσσουν στην παραπάνω λίστα.

Στην πυκνή βλάστηση που αναπτύσσεται στην ευρύτερη περιοχή πέρα από την παρουσία αιωνόβιων δέντρων (λεύκες, πλατάνια κ.α) απαντάται και ιδιαίτερα υδρόφιλη χαμηλή βλάστηση με αρκετά σημαντικά είδη και μεγάλη ποικιλότητα ειδών.

Κάποια από αυτά είναι:

Campanula cymaea (ενδημικό), *Fritillaria obliqua, Primula sibthorrpii, Iris germanica* (ίριδα)*, Achillea ligustica, Hypericum empetrifolium, Ptilostemon chamaepeuce, Tragopodon porrifolius, Crocus laevigatus* (κρόκος)*, Ornithogalum nutans, Hedysarum spinosissimum, Hermodactylus tuberosus, Viola phitosiana* *και οι ορχιδέες* *Epipactis microphylla, Himantoglossum robertianum, H. caprinum, Platantera chlorantha, Limodorum abortivum, Spiranthes spirallis, Anacamptis coriophora fragrans, A. pyramidalis, Orchis quadripunctata, O.anthropophora, Neotinea commutata, Ophrys bombyliflora, O. mammosa,* O.grammica, O. ferrum-equinum και O. Heldreichii (www.naturagraeca.com) .

Αντίστοιχα αυξημένη ποικιλότητα εμφανίζει και η πανίδα της περιοχής με την παρουσία σημαντικών ειδών θηλαστικών, πτηνών, αμφιβίων και ερπετών. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί η σημαντικότητα της περιοχής καθώς φιλοξενεί

είδη τα οποία είναι ενδημικά και κάποια ανήκουν στα είδη που απειλούνται με εξαφάνιση.

<u>Ψάρια:</u>

Squalius sp. Evia (ποταμοκέφαλος της Εύβοιας) – ενδημικό

Barbus euboicus (Ευβοϊκή Μπριάνα) – ενδημικό – ανήκει στη λίστα με τα απειλούμενα είδη στο Ελληνικό κόκκινο βιβλίο (2009)

Anguila anguila (χέλι)

Τα παραπάνω είδη καθιστούν το ''ρέμα'' Μανικιάτη ως ιδιαίτερα σημαντικό ενδιαίτημα, ενώ χαρακτηρίζεται ως «Υψηλή» η προταιρεότητα για την Ιχθυοπανίδα και για την ευαισθητοποίηση-απήχηση εφαρμογής ``Κίτρινο Ψάρι`` σύμφωνα με την έκθεση που ανήρτησε το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ) και το Ινστιτούτο Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων και Εσωτερικών Υδάτων (ΙΘΑΒΙΠΕΥ) το 2019. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα (``Κίτρινο Ψάρι``) αποτελεί μια διεθνώς γνωστή εφαρμογή ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την προστασία της ιχθυοπανίδας και κατ επέκταση της «υγείας» των εσωτερικών υδάτων. Σύμφωνα πάλι με την συγκεκριμένη έκθεση τα ψάρια χρησιμοποιούνται ως οργανισμοί ``δείκτες`` για τα ποτάμια, διότι δεν έχουν υψηλές ανοχές στη ρύπανση και είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στην υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων και στους ανθρωπογενείς φραγμούς (π.χ. φράγματα).

Η ιδιαίτερη σημασία των προαναφερθέντων ειδών ως δείκτες ΄΄υγείας΄΄ του υδάτινου συστήματος του ποταμού Μανικιάτη (trigger species), καθώς και η κατάταξή τους στα είδη που απειλούνται προς εξαφάνιση εξαιτίας ανθρωπογενών δράσεων τονίζεται και από τους Darwall et al. 2014 (Freshwater Key Biodiversity Areas in the Mediterranean Basin Hotspot: Informing species conservation and development planning in freshwater ecosystems). Στη συγκεκριμένη εργασία γίνεται λόγος και για

ένα γαστερόποδο (*Clameia brooki*) το οποίο ανήκει στην ίδια κατηγορία και συναντάται στον ποταμό.

Επιπλέον, μεταγενέστερες έρευνες (Barrios et al., 2017) αναδεικνύουν την παρουσία ειδών της τάξεως *ODONATA* (Οδοντόγναθα) ως δείκτες ‘’υγείας’’ συστημάτων εσωτερικών υδάτων και αντίστοιχα η εξάλειψή τους αποτελεί δείκτη υποβάθμισης των συστημάτων αυτών. Στη περίπτωση του ποταμού Μανικιάτη το είδος (ενδημικό) που συναντάται και απειλείται είναι η λιβελούλα *Cordulegaster helladica.*

Ιδιαίτερα κρίσιμη για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του συγκεκριμένου υδάτινου συστήματος θεωρείται η παρουσία της βίδρας *Lutra lutra* (Galanaki et al., 2019), είδος το οποίο ανήκει στα κινδυνεύοντα (endangered) σύμφωνα με το ελληνικό κόκκινο βιβλίο.

Η παραπάνω συνοπτική παρουσίαση αναδεικνύει την τεράστια σημασία της διατήρησης του φυσικού πλούτου του οικοσυστήματος συνολικά της περιοχής και η ενίσχυση του ήδη ισχύον καθεστώτος (περιοχή NATURA) σε όλη την έκταση της κοίτης, από τα σημεία που πηγάζει (Ξηροβούνι, Μαγάρεμα, Μαυροβούνι) μέχρι και τις εκβολές (Στόμιο Οξυλίνθου) (~ 11χλμ).

Προς την Ομάδα για την προστασία της Εύβοιας,

ΦΡΥΓΑΝΙΩΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (fb: Artemis Vavouras)

Περιβαντολλόγος-Ιχθυολόγος, Msc Αλιευτική Βιολογία Α.Π.Θ

Υπ. Διδάκτορας Θαλλάσιας Βιολογίας Α.Π.Θ

Θαλλάσια Ρύπανση με χρήση βιολογικών δεικτών